

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Videk postán vagy helyben házhoz hordva

Évesre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Három hónapra	4 frt.
Égy hónapra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindegyik, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám háza a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

harmadik évfolyam harmadik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egy évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Három hónapra	4 frt.
Egy hónapra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésbe küldendők.

Yoloz egyszerre beküldött előfizetés után sztelepéldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet” kiadója.

A. új császári találkozás.

Budapest, június 20.

A.) Sándor orosz császár ismételve érintett Vilmos német császárral s hazatér közben Osehország egy kastélyában az osztrák-magyar monarchia felső uralkodójával találkozik. A három császári szövetség legfőbb képviselőinek ezen újabb személyes érintkezése kétségkívül éppen elegendő nem hagyható figyelmen kívül egy ideig a konstantinápolyi rémhírek dzára is nagyban előmozdította azon reményt, hogy a most meginduló nyári békés fog letelni. De legújabbban némi-lyen meggyengítő szellemben fogják a dolgot. A politikai világ Sándor császár látogatásában azt látja, hogy az orosz államfő szabadulni akar tanácsosainak harcias befolyása alól s régi szövetséget keresi föl, hogy bennök találjon támaszt saját környezetének napról napra komolyabb jellemet öltő törekvései ellen.

Ezt kétségtelen, hogy a konstantinápolyi események a lehető legkétségtelenebb leplek meg az orosz diplomatiát; mindent inkább vártak, mint Abdul Aziz s vele az orosz befolyás bukását. A londoni orosz nagykövét ép oly kevéssé álmódott illemtől, miben működik az angol kormány, a mint Ignatieff konstanti-

nápolyi nagykövét nem sejtette, minő catastropha fenyegeti a szultán trónját. Ellenkezőleg az egyik azt jelentette, hogy Anglia a Suez csatorna megvétele óta megint tértelenre hanyatlott, a másik viszont folyton a legrózsaszínűbb tudósításokat küldötte Pétervárra a török viszonyok alakulatairól s mindig azon ábrándozott, hogy Oroszország most háború nélkül nagyobb diadalt fog aratni, mint a minőt annyi pénz- és véráldozat árán a nyugati hatalmak a krími háborúban arattak. Gorcsakoff herceg föltétlenül bizott a tudósításokban s már azt hitte, hogy zsebében van a török birodalom.

Egyszerre leütött a menyő s az orosz reményeket egytől-egyik tönkre silányította. Éppen ellenkezője történt annak, a mire az orosz diplomácia törekedett; az angol oroszlan megrázta sörényét s komoly hadi készülétei valamint államférfiainak nyilatkozatai meggyőzték róla mindenkit, hogy a levégő eszköztől sem fog visszariadni. Konstantinápolyban az orosz befolyás teljesen háttérbe szorult s az új kormányférfiak erőiesen visszautasítottak minden idegen beavatkozást; ezzel az orosz politika példátlan veresége minden irányban meg volt pecsételve.

E váratlan fordulat a császár bizalmát legelső tanácsosai iránt alapjában megrendítette. Eltávolításuk a válságos viszonyok folytán lehetetlenné vált ugyan, de állásuk nagyban megingott s befolyásuk lényegesen csökkent. A császár végre belátta, hogy háború nélkül Oroszország céljai el nem érhetők; tanácsosai mostan is a háborút ajánlják, hogy esetleg így üssék helyre a csorbát, a melyet politikájuk ezuttal szenvedett. De a császár nem akar háborút; őszintén a hármasszövetség keretén belül kíván maradni, mely tudvalevőleg tisztán békeszövetség. Ezért menekül a császár Gorcsakoff herceg harcziás törekvései elől uralkodónkhoz s benne keres támaszt az actioba lépést sürgető udvari körök ellen.

Hogy a találkozásnak ezen körökre minő befolyása lesz, az legalább is kétséges. Annyi ténynek látszik, hogy a békés politikát Oroszországban most egyedül Sándor császár személye képviseli s hogy tanácsosai minden áron más irányba igyekeznek őt is terelni. Így az új fejedelmi találkozás jelentősége csak relatio; Sándor császár ma szívből akarja a békét s békés intencióinak bebizonyítására látogatja meg királyunkat Osehországban. De ez a találkozás csak rövid tartamú lesz; a császár nem sokára ismét elhagyja a kört, a hol békés intenciói kellő összhangra találhatnak.

tett tárgyalni a dolgot, nekem s Henriknek is azt mondta előtte, hogy a mama estére vissza jön. Marasztottam őt is ebédre, folytatná nőm de miután ma este, vagy legkésőbb holnap reggel utra akar kelni, sok teendője van még Riom-ban s oly szíves volt itt hagyni nekem mára kis leányát.

De Nives asszony est beálltával sem jött vissza. Nőm nem igen látszott ezen csodálkozni s maga mellé kis ágat vetett Leoninak. Levették tette s elaltatta Ninie kisasszonyt s azután bejött hozzám, hogy felfejtse előttem a rejtélyt.

Nives asszony az az est öt órai vonattal szándékozott elindulni s eddig útban is van, Párizs felé. Jól tudhatod, mondá, hogy egy pereznyi vesztegetni való ideje sincs, azon ügyben, melyben megindult. Félit kis leánykönyveitől, ha az útra kelni látja őt. Elfogadta nőm ajánlatát, hogy estig szívesen ügyel a kis lánynak, akkor felügyelőnéje el fog jönni utána kocsival, hogy haza vigye; de a dajka miatt, igen nagy nyugtalanságát fejezte ki a grófné, mert éppen azon napon esett értésére, hogy valami szerelmi viszonya van Riom-ban.

— Ezt a szegény urhölgyet sem szolgálják úgy cselédei miként kellene.

Férje halála óta, sehoggy sem megy jól a dolog, a kastélyban. A régi bocsátania; de a rossz szellemet s rossz véleményét fölé elterjesztették volt már a vidéken s most hiába fogadja cselédjeit Párizsból, mielőlt elégtelenek valamivel. szemtelenkednek s Ninienek ő miattaszámított s a zárdába elzárta nővéréről kezdenek beszélni.

ismét visszakérül tanácsosai befolyása alá s így könnyen megtörténhetik, hogy végre engedni fog pressiójoknak. A bizalom a béke biztosított volta iránt nem képes tehát meggyökerezni; sőt ellenkezőleg Anglia, a porta és Szerbia fokozott hadi készülődései ismét fekete pontokként lépik el a politikai láthatárt.

A hivatalos lap a következő királyi kéziratokat hozza.

Kedves báró Koller!

A legőszintűbb sajnálkozással vettem tudomásul abbéli jelentését, hogy ön, tartós testi bajai következtében, közös hadügyministeri állásától való fölmentését és nyugalomba helyzetését kénytelen kérelmezni.

Azon kitűnő szolgálatok, miket ön évek során keresztül a legterhebb állásban valódi önfeláldozással teljesített, az aktivitásból való visszavonulását és a vesztesség nagyságát Vélem kétszeresen súlyosan éreztetik.

Pájdalmasan érintve s csak azon óhajjal vezéreltetve, hogy az ön egészségbeli helyreállítását elősegítem, fölmentem önt — kérelméhez képest — a jól kiérdemelt nyugalmi állapotba való egyidejű áthelyezés mellett közös hadügyministeri állásától s egyúttal a nekem és hadseregemnek tett szolgálatok által szerzett nagy érdemei hálás elismerése jeléül önnek Szent-István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Schönbrunnban, 1876. évi június hó 20-án.

Ferencz József, s. k.

Kedves gróf, Bylandt Rheidt!

Kinevezem önt közös hadügyministeremé, s egyúttal a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Schönbrunnban, 1876. évi június hó 20-án.

Ferencz József, s. k.

Gróf Andrássy Gyula, s. k.

Kedves gróf Andrássy!

Báró Koller Sándor lovastábornokot, egészségi szempontból tett kérelme folytán, közös hadügyministeri állásától felmentem s neki, az aktivitásból való visszavonulása alkalmából, a Nekem és hadseregemnek tett szolgálatok által szerzett nagy érdemei elismerésül, Szt.-István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom. Közös hadügyminiszter gróf Bylandt-Rheidt Arthur altábornagyot, a műszaki és közgazdasági katonai bizottság eddigi elnökét nevezem ki, a kinek egyúttal a titkos tanácsosi méltóságot adományozom.

Kelt Schönbrunnban, 1876. évi június hó 20-án.

Ferencz József, s. k.

Gróf Andrássy Gyula, s. k.

Mind ez egészen megzavarja fejét a kis lánynak s az utolsó alkalommal is, midőn a grófnának ismét több napokra el kelle utaznia, távolléte alatt annyira tele beszéltek fejét a kicsikének, hogy ez egészen elbúsulta magát miatta s nagyon engedetlennek mutatkozott anyja iránt, mikor ez utjából haza tért. Ugy látszik, hogy Nives asszony szomszédai sem valami jó akarói szegénynek. Nincs senki rokona, nincs családja, valóban sajnálattal méltó teremtmény. Hallva a szegény nő aggodalmait, melyek igazán szánalomra indítottak, felajánlottam készségemet, hogy magammal tartom a kicsikét. Ha dajkája szerelmi kalandok után fűt, szoltam neki, akkor nem bízhatja többé reá gyermekét. Hagyja itt, míg visszatér; engem ismer már nagysád s tudja minő szeretettel s gondnal neveltem fel fiamat, s még más két szeretett gyermekemet, kiket elveszték.

Nagysád azt mondja, legfőkébb nyolcz napig lesz oda. Mibe kerül nekünk nyolcz napon át magunknál tartani egy gyermeket? Ebben csak örömmel telhetik.

Bizzon meg engem, hogy a rossz cselédnek, mikor ide jó, kiadjam az utat és egy másikat fogadjak, kiről, mint önmagamról felelhessek. Nives asszonynak nagy kedve volt elfogadni ajánlatomat, de eleinte nem merete tenni miattad; azt mondta: kis leányom nagyon eleven, zajos. Untatni fogná Chantebel urat.

— Oh! — feleltem én — nagysád nem ismeri őt. Férjem valóságos patriárhális érzelmekkel bír. Olyan jó, mint egy darab kenyér s imádja a gyermekeket. Végre engedett sok

— **Az őszi ülésszakban** egyike leendő a kormány fontosabb igazságügyi előterjesztésének az új polgári perrendtartás tervezete. Ki fog terjedni e tervezet az egész perrendtartásra, tekintettel — mint a „N. H.” hallja — főleg a külön semmitőszék intézményének mellőzésére s a felelbezési eljárás egyszerűsítésére. A tervezeten az igazságügyminister megbízásából jelenleg Ráth György semmitőszéki bíró s Teleszky képviselő dolgozik, s munkálatait annyira előre haladt már, hogy a tvjavaslat valószínűleg már az őszi ülésszak elején elő leendő terjeszthető.

— **Gróf Bylandt Rheidt**, az új hadügyminister jun. 21-én délelőtt letette a titkos-tanácsosi esküt, megjelent a hadügyminis-teriumban, hol holnap átveszi az ügyek vezetését. Gr. Bylandt-Rheidt több évig elnöke volt a műszaki kezelési katonai bizottságnak, smint ilyenek főrése volt az Uchatius-ügyek behozatalában. A gr. többnyire a tüzérségnél szolgált, s itt magas műveltségű tisztnek tartják. Ezelőtt néhány évvel katonai politikai küldetést kapott Franciaországba, tulajdonosa lett a 9. tüzérezrednek, s hosszabb ideig volt a tábornok.

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló” akarja hinni, hogy a közgazdasági reform törvények végrehajtásának igyei lebegtek a miniszter szemei előtt, midőn elhatározta a főispáni személyzet nagyobb mérvű megváltoztatását. Nem teheti fel, hogy politikai jó szolgálatok jutalmazása, szűkösödő hívek felségelése képeznék a kormány eljárásának zsinor-mértékét a főispáni székek egy részének új betöltésénél. Az új közgazdasági törvények kijelölt feladat magas színvonalára álló, az adminisztrációban teljesen jártas, képzett, tevékeny s társadalmi szempontokból sem kifogásolható férfiakat igényel új alakjában a főispáni állás. Ily férfiak nélkül a közgazdasági törvények életbe lépését és végrehajtását nem fogja üdvös eredmény kísérni, nem fogja siker koronázni. S éppen ezért joggal meri remélni, hogy a miniszter választása nem esik oly egyénekre, kik az ő reformeri reputációját is komolyan veszélyeztetni fognak.

A „Kelet Népe” szerint szomorú világot vet közgazdasági állapotainkra, hogy azon vidéken, hol valóban nem ma kezdődtek a szerb propaganda üzemei, nincs a kormánynak alkalmas közege, mely az állam érdekeit megővni képes volna. Az a kifogás, hogy nincs büntető kódexünk. Ez azonban nem mentség, mert oly állam nem képviselhető, mely saját

kérésnek s itt hagyta a kedves kicsikét, ki valódi kis angyal.

A szegény asszony annyira meg volt hatva, hogy sirva távozott s mikor elbúcsuzott, érzékenyen ölelt meg.

— Az ördögben is feleség! Téged egy grófné ölelt meg ma. Tehát ezért úgy tetszik nekem, hogy a rendesnél sokkal uriasabb kinézéssel bírsz.

— Már megint kezd a gunyolódást? ez valóban kiálthatatlan tőled. Már nem is beszélhet az ember veled Chantebel; mindjárt kezdsz...

— Kiálthatatlan lenni, hisz mondtad már.

— Az nem, te a legjobb ember vagy a világon s tudom nem fogsz azért hibáztatni hogy magamhoz vettem egy szegény gyermeket, kinek anyja távollétében gondozásra s ápolásra van szüksége.

— Isten menten ettől! annyival inkább, hogy némi feltételek mellett, bókokat mondasz nekem, mit nem akarok magavisiletem által hibáztatással változtatni át. A gyermek itt léte legkevésbé sem bosszant, a gyermekek soha sem unalmasak egy háznál. Legyen nálunk ő a míg csak kedved tartja, hanem engedd meg kimondanom, hogy ez a te grófnéd mégis csak különös egy szerdék.

— Szerdék! Te Nives grófnét szerdéknek nevezed! Valóban néha nagyon különös modoru vagy kedves Chantebel ur! csaknem neveltetlen.

— Valóban én elég neveltetlen vagyok, eléggé rossz izléssel bírok, azt gondolni s úgy vélekedni, hogy egy okos, megfontoló anya

Hirdetési díjak

Határozottan bejelentett sor vagy annak tere 6 kr. Helyedj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb az gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteu et Vogler (Wallischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasensteu et Vogler hirdetés köz. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitater 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, József-tér 10. sz. 1 emelet.

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

kabellében forradalmat engedne szervezni. Nem az a hiba, hogy büntető kódexünk nincs, hanem az, hogy nincs közgazdaságunk s rendőrségünk. Dörgedelmes beszédek a képviselőházban, közgazdasági bizottságok az illető vidékeken, ezek azon eszközök, melyekkel kormányunk az omladina ellen rendelkezik. S ha ezek elégtelenségeket bizonyulnak, leküldi Kikindára a főügyészi helyettes. A távirat egyébiránt csak fél órával érkezett később Páncsovára, mintsem az egyik legveszélyesebb agitátor a határon átszökött. Ez is vívmány.

Az „Ellenőr” úgy tapasztalja, hogy a lekötözött előzéknység Oroszország iránt s a gyöngéd viselkedés a lázadókkal szemben, merőben kárba veszett s megtanultok, hogy önmagunkon kívül keresve erőnk, gyengék vagyunk. És ma ott vagyunk, hogy az Oroszországgal való meghasonlás legalább is ép úgy nem valószínűtlen, mint a háború kitörése Szerbia és Törökország között. Itt a végső idő megtenni mindent, a mit érdekünk parancsol scropulositás nélkül, egyszerűen, kíméletlenül. Örül, hogy a kormány mutatja is ilyen szándékát. Tegyen is meg mindent, tegye az állami igazgatás és közrend jogánál fogva, a mire ősi cikket nem talál. Mert itt az ideje megmutatni az alvidéki bujtogatóknak, hogy még nem vagyunk muszka hetmanság s magyar törvény, magyar király parancsol és nemzeti kormány igazgat.

A „Hon” azon véleményben van, hogy ha az állami kötelességek pontos teljesítése, a takarékoság s takarékosabb háztartás, melyeknek előjeleit tapasztalja, tovább fejlesztetik, akkor nemzet-gazdasági és pénzügyi megmentésünk biztosítva van. — Ne pazaroljuk erőnket az Ausztia elleni agitativál, nem kell a desperatiót önmagunk ellen fordítanunk, ott vannak a mi gazdasági tényezőink rendelkezésünkre, csak jól használjuk fel azokat. Természetes, hogy a takarékoságot fokozza a jó kormány és jó hitelügy, sőt nagyban fokozza a posta-takarék pénztárrendszer, természetes, hogy az államnak kell jó példával elől mennie saját gazdasági üzleteiben, sőt saját papír-, vas-, olaj-, posztó fogyasztásának biztosításával egyes iparágakat termelhet honossági törvénnyel, adó kedvezmény-nel, gyárokat és gyármunkásokat hozhat bé és mind ezt okvetlen rövid időn kell megtennie; de tegye meg a társadalom is kötelességét. —

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1876. jun. 23.

A napokban ismét azon hír terjedt el, hogy a császár birodalma kormányzatát fiára kívánja bízni. E hír most nem először merül fel és valószínűleg most is csak annyival

nem bízza gyermekét, habár csak nyolcz napra is, oly egyénre, kit egy nap óta ismer és hogy ha régi összeköttetéseinél fogva nincs neki egy jóakaró rokona, egy bizalmas barátja sem, vagy bár egy hű cselédje, az csakis az ő hibája lehet.

— Ebben igazod van, én az igaz, hogy Henriket soha sem bíztam volna ily könnyen idegen kezekre; de én nem vagyok Nives asszonyra nézve, csak olyan jött-ment s egészen idegen.

Eleget hallott rólam beszélni, hogy meg legyen győződve, miszerint jó családom s fedhetlen jellemű nő vagyok.

En bizonynyal legkevésbé fogok ennek ellentmondani, de azért e rögtönzött bizalom nem kevésbé ejt bálmulata.

— Vannak néha kivételes körülmények is. S te is tudhatod, hogy ugyane gyermeknek egész jövője anyjának Párisba teendő utazásától függ.

— Tehát azt is elmondta neked!...

— Mindent elmondott!

— Ezt elég helytelenül cselekedte!

— Mely titoktartást ígért nekik.

— Adja isten, hogy szavadat tartsd, mert tudd meg, hogy ha új barátod botrányt idéz elő mostohaleányával, akkor ügye végkép elveszett.

— Oh ne hidd! Ez a mostoha lány egy szerencsétlen teremtsé, a ki...

— Te őt nem ismered. Hadd akkorra az őt megillető elnevezést, mikor megtudjuk, ha Nives kisasszony áldozat-e vagy daemon.

(Folyt. köv.)

bir, mint az előbbi alkalmakkal birt. — Az orosz császár elutasítását Jugenheimből a jövő hó 7-ke helyett 8-ikára halasztotta, mely napon több órát fog Reichstadton tölteni, hol ural-kodónkkal fog találkozni. — Mint a „P. C.” hallja, ez alkalommal a koronaörökös, ki ez időtájt Csehországban fog időzni, szintén üdvözlőni fogja az orosz császt. Gorssakoff herczeg, a legutóbbi megállapodások szerint, nem kíséri a császt vissza Oroszországba, hanem egyenesen Svájcba utazik, hol szabadságidejét fogja tölteni.

Jelentik továbbá, hogy a párisi orosz nagykövethoz Orloff herczeghez hivatalos értesítés érkezett, mely által tudatják a herczeggel, hogy Ignatieff tábornok visszahívataása Konstantinápolyból már csak rövid idő kérdése; eddig visszahívásával azért késtek, mert Gorssakoff még színét is kerülni akarta annak, hogy nagy engedékenységgel viseltetik a porta iránt.

Az orosz hajóhad háborukész állapotba helyeztetik. Három orosz páncélos hajó jun. 9-dikén teljesen felszerelve a tengerre indult. A kikötőkben mindenütt nagy élénkség uralkodik, de a hadikészülődések részleteiről a kormány semmiféle közlést sem enged nyilvánosságra hozni.

De Angolország sem marad veszteg. Mint Smyrnából jelentik, az angol közepentengeri hajóraj legközelebb nagyban szaporittatik s nem-sokára huszonöt páncélos hajóból álland. Az angolok úgy látszik a Besicza-öbölben a Dardanellák bejáratának közvetlen közelében háziasan akarják magukat berendezni s 10—20,000 főnyi tengeresapat elhelyezésére tesznek előkészületeket. — Az angol parlament előterjesztett adatok szerint mult év október 1-jén Angliának 241 hajója volt 1689 ágyuval, mi a teng. katonaságot illeti, volt 33,990 tisz, matróz, hajónövendék és teng. katona. A tartalék tett 3933 matróz, 1269 embert az ágyuszolgálatára és 961 hajónövendéket.

A Szerbiából érkező hírek egyhangulag jelentik, hogy a szerb kormány lázas tevékenységet fejt ki a czéblől, hogy a fegyverkezést befejezze. A szerb kormány legutóbbi meghunyászkodása, úgy látszik, csak a czéblől történt, hogy általa a legutolsó előkészületek állczátassanak.

Érdekes hír érkezik Nándorfehérvárból a „D. Ztg.”-nek. Ezen hír szerint Stratimirovics tábornok Szerbiából kiutasított. A hatóság két napot engedett neki arra, hogy az országot elhagyja.

V Murad szultán eddigi tevékenységéről az orosz barát „France” igen kedvezőtlen híreket hoz. — Pénzt — mondja a lap — haszonlatanságokra költi, egy hét óta folytonosan aggodalomban élve, külön testőrséget szervezett, mely öt éjjel-nappal őrizni fogja. E gárda 300 emberből áll, mely a pápai svájci gárdisták őrségi egyenruhájához hasonlóan fog viselni. Ezenkívül új palotát épített magának s tömérdek selymet vásárolt 300 háremhölgye részére. Az új szultán — e tudósítás szerint — tehetetlen erély nélküli ember, kit az erős italok tulságos élvezete elgyöngített, s a kinek legkisebb gondja az állam reformja. Anyja befolyása alatt áll. — Ennek tanácsára be akarja azt is hozni, hogy azon török nők, kik ritka, átlátszó látyolt (jackmaks) vettek föl, azt ismét az egyiptomi nők példájára vastag, nem átlátszó szövetvel váltsák fel.

E szerint — így folytatja a „Fr.” — a szultántól egyelőre nem sokat várhatni, s mint-

hogy Mithad pása a mindenható miniszter sem tesz mást, mint a sajátot sújtja rendszabályai-val, attól tarthatni, hogy a hat heti fegyverszünet is felhasználatlannul fog letelni. Pedig Oroszország, úgy látszik, csak azt várja, hogy ez idő eredménytelenül teljék le.

Hiteles tudósítások érkeztek azon hatásról, a melyet a miniszterek meggyilkolásának első híre a konstantinápolyi lakosságra tett; a benyomás leirhatatlan volt. A közönség tömegesen rohant a gyilkosság színhelyére, s mindenki újabb rémtettektől félt. — Attól tartotak, hogy a gyilkosság egy rémuralom kezdetét jelenti. Azóta azonban a kedélyek megnyugodtak.

Az új külügyminiszter Savfi-t pasa, Rasid utódja, reformokra hajlandó ember s nem járatlan a külügyi dolgokban. Abdul Kherim kitűnő katona s alkalmasnak hiszik Hussein Avni helyét pótolni. Az új török pártköz tartozik s katonai képességét fényesen bebizonyította Bulgáriában. Az új igazságügyminiszter Khalil Scherif világos gondolkozással eszes fő, ki jól ismeri a nyugoti viszonyokat s Párisban és Bécsben hosszabb ideig tartózkodott. A török kormány kiegészítése tehát szerencsésnek mondható s a gűlhánei hattiserif alapján kidolgozandó alkotmányterv, — melyet főbb vonásaiban mi is ismertettünk — sokkal könnyebben lesz valószínű ezekkel, mint lehetett volna a habozó Rasid és a reformellenes Avni mellett.

A perzsa sah a következő sürgönyt intézte az új szultánhoz: „Örömmel üdvözlöm felségedet ősei trónján s meg akarván őrizni a testvériség és közös vallásunk által reánk bízott barátságos viszonyt: intézem felségedhez szerencsekívánataimat kifejező íme sürgöny. Kérem istent, tegye dicsővé, nagygyá az iszlám nemzetét, melyet gondjainkra bízott a menyneki nagyhatalom. Nasr-Eddin.

Midhat pasa még a szofia mozgalom kezdetén egy emlékiratot nyújtott át Derby grófnak, mely nevezetes azért, mert a jelen kormány programját képezi. Közöljük belőle a következőket:

A colossalis pazarlások, minden névvel nevezendő kibágások, a kegyetlenségek és üldözések, melyeket a nyomorult bolond elkövetett, kinek legnagyobb boldogsága tán épen abban áll, hogy a 19. században még uralkodónak hiszi nevezetni magát, többi között következő pénzügyi helyzetet teremtett:

Abdul Aziz kormányának kezdete óta, azaz 15 évtől fogva a török átlamadósság 277 millió török lírara (több mint 6 milliárd frank) növekedett, melynek átlagos kamatlábjá 9 %.

E rettenetes passivummal szemben úgy találjuk, hogy országunknak 23 millió török líra (529 millió frank) jövedelme van s ez is évről évre apad! Minő örvény nyelte el e ropant összeget?

Hiába keressük a szükséges intézményeket, melyek számára mondták, hogy fölveszik a kölcsönöket, mikor a külföldön pénz keresetek. Európában és Ázsiában csak 2000 kilometyri vasutunk van, ezek is rossz vonalok és 5—6-szor annyiba kerültek az államnak, mint a mennyit valóban megérnek.

Mi az országotat illeti, e tekintetben nem csak nem tettek semmit, de még a meglévőket is elhanyagolták, úgy hogy egyedül a dunai kormányzóságban vannak járható utak, de ezek is nem a kormányának, hanem Midhatkormányzó erélyének és az általa kormányzott nép támogatásának köszönhetők.

Földmívelés, vízi utak, partok, kikötők —

minden a legnagyobb elhanyagoltságban. Nyomor, szegénység mindenfelé. Jelenleg 40,000 ember van fogságban adósság miatt!

Lemoine, ki a hírlapirodalmat képviseli a francia akadémia halhatatlanjai között, Abdul Aziz anyját, a valide szultánöt, ki a „nagy gyermek” kezébe a végzetes öllöt adta, elnevezi Lachesi-nek, a párkák harmadikának, mivelhogy a monda szerint az vágta el öllővel a halandók életé fonálát.

Az elhalt szultánnak többi erényei közé tartozott az is, hogy nagyban játszott a bőrében.

Egy nap magához rendelte Abrahambeyt, a dugszadag örmény tőzsért s az egyiptomi khedive ügynökét, hogy tegyen neki jelentést a börze dolgairól. A lovasság főparancsnoka vezette a szultán elé s utközben figyelmeztette, nehogy elárulja a szultán előtt, hogy a „kal-me” — állami kölcsön — kötvényei 12-re szálltak, — mert a szultán dühös lesz. Mondja neki, hogy 20—35-ön állanak.

A szultán csakugyan kérdést tett a kötvények iránt s a tőzsér abban az értelemben felelt, a hogy betanítták.

A padisa arca kilerült. Kifejezte legmagasabb megelégedését s a kezébe nyomott egy nagy csomag kötvényt, hogy eljátszhasson.

A tőzsér csaknem kővé meredt ijedében; de hát mit tehetett? Eladta a szultán kötvényeit 12-ön s a hiányzó összeget kipótolta a maga zsebéből.

Bukuresti szemle.

Az itteni hivatalos lap és utána a pártlapok egymásután hozták Cogolniceanu külügyérnek az ismert kereskedelmi szerződés tárgyában a miniszteri tanács elébe terjesztett jelentését és a miniszteri tanácsnak a tárgyról kelt jegyzőkönyvét. A külügyér jelentése előadja a szerződés történetét. E szerint a két szerződő fél meghatalmazottjai még Catargi miniszteriuma alatt elvégezték a rájuk ruházott munkát, melynek elfogadása az illető országok képviselő testületeinek helybehagyásától tételt függővé. A mostani miniszterium tehát bevégezt tényekkel áll szemben, mert a román törvényhozó testületek már előbb elfogadták a szerződést, most pedig az osztrák-magyar konzul és diplomatikai agens a felől értesíti a külügyért, hogy a szerződést a budapesti és bécsi törvényhozó testületek is elfogadták és az agens megbízott gr. Andrássy külügyérnél a szerződés kicserélésével.

Eddig tehát minden a maga rendén volna, de mégis van egy bökkenő, mert: „Január hóban az idegen lapok azt írták, miszerint a bécsi parlamentben s névszerint a gazdasági bizottságban, mely a szerződés megvizsgálásával vala megbízva, számos képviselő azon különöz követeléssel lépett volna fel — ar fienistrania pretentiune, — hogy a Romániával kötött szerződés alatt azt értik, miszerint Austria ennek ellenére megtartja ama jogait Románia irányában, melyekkel az Osztrák-Magyar birodalom és Törökország között kötött szerződések alapján bir és hogy Chlumetzky gróf cislajtaniai kereskedelmi miniszter hozzájárult volna ehhez a különöz elmélet-hez.” „Ar fi aderat la acea strania teorie.” Erre a román miniszterium bécsi ügynöke Costaforu által kijelentette gr. Andrássy-nak, hogy ha ezen elméletet az osztrák-magyar kormány fentartja, ezen esetben a szerződést a román kormány nem fogja ratifikálni. Ezen nyilatkozatra gr. Andrássy Costafo-

IV.

Oroszhegyi levele 1862 april 7 Fogsányból Bukurestbe.

Kedves barátom! Sokáig vártam tőled Sándortól s Polláktól levelet; de egyiket sem írt. Holnap indulok Galaczra, még oda elvárom tudósításokat Itt küldök román életet a „Napkeletnek” és egy levelet az Alföldnek kérék mellékelni saját küldeményeidhez. Forrón üdvözlöm nődet és barátinkat. Ha esetleg nőm felétek menne, kérék gondozd, míg utánam jöhet. Isten veled. Ölel barátod Józsa.

V.

Oroszhegyi Józsa levele 1862 apr. 29. Galaczról Bukurestbe.

Kedves barátom! Hiába vártam, mit sem tudatsz magatokról. Itt már három hete időzöm, még egy hetet várok. Ha akarsz valamit, az alatt írj ide; szólítsd fel Pollák urat is. Címezsd nevemre Hotel Müller. Legközelebbi uton Stambul, aztán a nagy világ. A sáropataki fizeteket küldöm. Valamint Máltában tartozkodó hazánkfa Somogyi Antal kormányzasi raposdiáját, kinek az a kérélem, hogy e röpiratot a bukuresti magyar újság szerkesztője helyt is terjessze, a magyar lapokkal is közölje. Fiat picis! Nőm és ipam külön levelekben tudakozódnak, hogy létekről s nagyfeszítéssel vannak a minapi csapás fölött, Mari most Kolozsvárt van. Még mind jöni akar, de jelen körülmények között nem ajánlhatom. Kedves nődet és Sándor barátunk szívából üdvözlöm, Vidacs és L-bá (Berzen-czey L.) hasonlóképen. Ölel búcsuzó barátod Józsa.

runak kijelentette, hogy a szerződés a legkisebb módosítás nélkül fog ratifikáltatni, hogy Románia nincs és nem lehet más által megkötte, mint az által, a mit aláírt. Ca conventiunea va fi ratificată fără cea mai mica modificare si ca Romania nu este si nu póte fi legata de cât priu cea ce a subis! Ezen nyilatkozat után tehát Cogolniceanu ajánlja collegáinak a ratificatiót, melyet a miniszteri tanács azonnal el is fogadott. Ez a szerződés rövid története és ama kis gáncs avagy kasza, melyet a török miniszterium a szerződés elébe vetett, de a melyet gr. Andrássy tapintata ügyesen elhárított. Különben ez a gáncs nem új dolog itt; már régóta vitatják a lapok, hogy Románia és idők óta függetlenül kötött kereskedelmi szerződéseket a szomszéd hatalmakkal, jelesen az erdélyi fejedelmekkel, a nélkül, hogy a szultánnak abba beleszólásuk lett volna. Ezen felszólas tehát nem egyéb, mint azon régi jogok felelevenítése s a melyhez úgy látom, hogy gróf Andrássy is hozzájárult, mert másképp nem hivatkozánk Cogolniceanu gr. Andrássy szavaira. Mondanom sem kell, hogy ezen elismeréssel Románia felette sokat nyert, mert most már alkalma lesz Ausztia-Magyarországra hivatkozni, midőn a többi hatalmakkal is kereskedelmi szerződést kötend. És a szerződést a törösek mégis kénytetve fogadták el azon egyszerű okból, mert ellenzék korukban ugyancsak ellene voltak s el is lehetünk rá készülvé, hogy a szerződés egyes pontjai még sok bajt fognak szerezni a kivételnél. A Trombita azt vati szemükre az oláh politikuskonak, hogy könnyen felejteneek, hogy tapasztalatlanok, holott tapasztalás nélkül nagy politikusi senki sem lehet. Igaz, de aztán miért változtatják oly gyakran a minisztereket, mint a falusi bíróságot, miért nem adnak alkalmat nekik, hogy szerezzenek tapasztalatot!

A képviselő választások a kormány mal-mára in frivolus folynak.

Régi nóta az itt, hogy a kormány mindig nagy többséggel tűnik fel a választások harczából s hogy a nagy többség aztán a vitatkozások alatt szokott szétmállani. Ezután sem leéld különben, mihelyt a milliókat kellend megszavazni. Most a lapok ugyancsak kúrtólik, hogy a választás sohasem volt szabadabb, mint ez alkalommal. Nagyon szép, ha úgy van, majd meglátjuk a verificatio alkalmával. Különben a két párt ma is kapva kap az alkalmom, hol egymást scandalizálhatja.

Ilyen malomra jött víz most a töröseknek az Arion család prostitualása, melynek egyik tagja a letéti pénztárnál jelentékeny sikkasztás követvén el, ma a Vacarest állam-börtönben várja ítéletét. A Románul ugyan csak kizsákmányolta ezen sajnos esetet, de ki is kapott érte, mert az ellenzék is feltámasztotta a török Falkoianot, a ki egy év tized előtt Marasestonolyan kegyetlenségeket vitt végbe oláhpórokon és pórnőkön, hogy méltán beillett Drácuvo-da derék utodának. Falkoiano emiatt börtönben pusztult el s a Romanulnak jobb lett volna Arion ügyét is a bírák kezeiben hagyni.

Az erd. ev. ref. egyházke-rület idei közgyűlése,

Nagy-Enyeden.

(Vége.)

(V.) Mondám, hogy a személyi kérdésekkel összeköttetésben álló tárgyak egészen külön kategóriába sorlandók. Láttuk ezt a 15-ös bizottság munkálatának erőszakánapi rendre vonzolásánál s láthattuk a két utolsó nap tárgyalásainak egész hangulatából.

A tárgyalgosságtól a személyeskedéshez átmenetül vala tekinthető azon indítványok tárgyalása, melyeket az ideai tanári értekezlet terjesztett a közgyűléshez: a tanári özvegy-árvai gyámintézet alapszabályainak módosítására nézve. Volt ez indítványok sorában néhány igen helyes — bár félő, ne hogy az új szabályok szerint igen megterheltessenek a gyámintézetbe való belépésre kötelezett új tanárok; de volt egy pár szűkkeblű is, p. o. hogy az állami szolgálataba átlépő tanárok ne maradhasanak továbbra az intézet tagjai, ha mindjárt pontosan fizetnek is illetményeiket tovább is. Mindezenre nem igen kedvező benyomást tön az érdekeletlen szemlére az a tény, hogy a tárgyalásban mind csak az érdekelt tanárok vettek részt s épen ezeknél kellett azt az illoyla érzületet tapasztalni, melylyel mintegy büniül akarták a tanárok ama rendkívül csekély százaléknak felróni, a mely állami szolgálataba léphet kebelikből, a pályájukon való előbb-rehaladást. Ám e személyi érdekekkel kapcsolatos indítványok tárgyalását ellensúlyozták a tanári értekezlet azon indítványai, melyek a közgyűléstől törvényjavaslat egyes cikkelyeire, különösen autonomicus szempontokból, vonatkoztak s melyeket a közgyűlés egytől-egyig elfogadott.

Mi részünkről természetesen tartjuk, hogy egy autonómiával bíró testület autonómiáját védi, — más kérdés aztán, hogy az ál-

lam, a változó viszonyok közt mennyire kívánja az autonómiát neánt virágnak tekinteni. Igen sokat kérni, sokat aany, mint semmit sem kapni . .

De bezzeg nem ellensúlyozta semmi a személyeskedés hevét és tájtéki egy pár további kérdésre nézve. Ilyenek a gazdag-gondnok fizetésigye, Kovács Gyula és Dancs M. számadási.

Még 1874-ben történt, így az enyedi főtanoda vagyoni ügyeit intéző irectorium indítványozá a gazda gondnok fizetésnek a tanárok fizetésével való egyenlőségét. Akkor a nagyenyedi főtanoda megbízato, hogy a tárgyra nézve javaslatot terjeszzen közgyűlés elé s a javaslat, az 1875-ben a vagyoni ügyek intézésével megbízott gondnok által elkészítve és az ig. tanács által felülvizsgálva, most került az idei közgyűlés tárgysorozatába. Előre látható volt, hogy a gazdag-gondnok személye ellen kemény támadás fog a méltán úgy nevezhető „enyediek” résről intézteni. E támadás már a közgyűlés előtt meg volt egy névtelen lovag által a M. olgár hasábjain kezdve, a mire azonban a gazda-gondnok ugyan csak megfelelt a Keleten, kimutavta, hogy a deficit a tanárok gazdagságának idejéből származott. De e hírlap polemia — természetesen — nem a közgyűlés elé tartozott s mégis, midőn a tárgysorozat e pontjához jutánk: végig kelle e poleia minden ágagógát hallgatnunk.

A tárgyalás folyama a következő volt: Zeyk Károly, a főtanoda egyik gondnokának indítványozá, hogy miután a viszonyok az indítvány eredeti megtételétől fogvatemesen megváltoztak; miután a főtanoda öltésgyűlésében jelenleg deficit szerepel: a gazdag-gondnok fizetés emelésének ügyét jelenleg tegye le a közgyűlés a napirendről, igérvén, hogy a gondnokság minden lehető elkövet deficit megszüntetésére nézve, mely törévése, ha nem sikerülne, jelentést teend a közgyűlésnek a további intézkedések megtétele végett.

De az „enyedieknek” nem ez kellett, hanem minden áron, ha erőszakka is, csak skandalum és skandalum. Szóltott tehát Török Dániel, exfőispán, és a IX. Pius pápa ő szentsége által szent sylvester, vagy mile pápai érdemrenddel kitüntetett kalvinista (vényhozó) s elkezdve a historiát világ terebítésére előtt egy kevéssel, kedélyes excursiokat éve a hírlapi polemia téereire, végül indítvározá, hogy az enyedi főtanoda vagyoni ügyeinek vezetésé adassék vissza a régi módon az eljárásnak, a gondnokoknak és tanároknak. Az elnök hiában figyelmeztette a szótól kéter is, hogy jelenleg az a kérdés áll napirendön, ha tárgyalatassák-e a gazda-gondnok fizetésének emelése, vagy ne? A katolikus ordóvalkeskedő kalvinista hazafi nem confundálta magát, hanem folytatta, mint maga sejteté egy mérges pártfalebe be is vallá: *ex conlio megállapított indítványa* támogatását, a vagyoni ügyek intézését szépen vissza akarván keríteni ismét azon kezekbe, a melyekből a közgyűlés 1873 és 1874-ben alig tudá kivenni. Tehát: *hinc illae lacrymae!*

Még ennél is tárgyalgósabb egy indítvány volt az eszmédús Dózsa énesé, ki arra a kérdésre, hogy tárgyalatassák-e a gazda-gondnok fizetésének fölemelése, vagy ne, avval az indítvánnyal felelt, hogy a gadnokság vizsgálat alá vétessék.

Az elnök, természetesen, mindkét indítványra nézve kimondá, hogy, mint napi rendben nem állók s mint a közszabályok azon határozmányával, mely szerint önök indítványok csak a gyűlés 3 első napján áthatók be, ellenkezők, nem is tárgyalhatók — és így Dózsa Dénes és 19 társának kérése, hogy az ügy felett titkos szavazat döntsön: esett.

(Vége köv.)

A kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem tanrendje

az MDCCCLXXVI—VII. tőlv 1-ső felére.

Tárgyak szerinti átkintés.

IV. A mennyiségtan term. tumányi karban.

(Vége.)

10. *Elméleti mechanika, elemi mennyiségtani bizonyítással*; péntek szombat d. e. 11—12-ig. Dr. Réthy Mór, ny. t. t. X. t. terem.
11. *Gravitáció, electricis és magnetismus*; hétfő, kedd, szerda, d. e. 8—9-ig. esütörtök d. e. 9—10-ig. Ugyan, ugyanott.
12. *Elméleti mechanika, II-ik folyam*; péntek, szombat d. e. 10—11-ig. Ugyanaz, ugyanott.
13. *A Grassmann-féle iterjedési elmélet alapelvei*; hetenként 2 ó, szombaton d. u. 2—4-ig. Dr. Schmidt Ágoston, magán tanár X. tanterem.
14. *Általános kísérleti optika*; naponkint, szombat kivételével d. e. 9—10-ig. Dr. Fleischer Antal, ny. r. tan. Igytani intézet.

*) Hát a reformatusok közgyűlésén a kryptokatolikusoknak is van szavuk? — szedő.

15. *Elemző vegytan* (minőleges és mennyileges lödszerek): naponként szombatot kivéve déli 12—1-gig. *Ugyanaz*, ugyanott.

16. *Vegytani gyakorlatok*: naponként, szombat kivételével d. e. 10—12-gig, és d. n. 3—6-gig. *Ugyanaz*, ugyanott.

17. *Ásványtan*: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek d. e. 11—12-gig. Dr. Koch Antal, ny. t. IX-ik tanterem.

18. *Geológiai hatások tana*: hétfő, kedd, d. n. 5—6-gig. *Ugyanaz*, az ásványtani intézetben.

*9. *Ásványtani gyakorlatok*: szombat d. e. 10—12-gig. *Ugyanaz*, ugyanott.

*2. *Jegyzet és ásványtörténete*: szerdán d. n. 5—6-gig. *Ugyanaz*, a IX-ik tanteremben.

21. *Állattan*, (Bevezetés az állattanba, Protozoa, Férgek, Tüskébőrűek, Izlábúak boncz, fejlődés és rendszertana); szombat kivételével naponként déli 12—1-gig. Dr. Entz Géza, ny. t. tan. az állattani intézetben.

22. *Állattani gyakorlatok*: d. n. 3—5-gig kétszer hetenként, később meghatározandó napokon. *Ugyanaz*, ugyanott.

23. *Növény-boncz-fejlődés és élet*; tekinthetők orvos és gyógyszerész-hallgatókra, hetenként 5 óra, szerda, csütörtök, péntek, d. n. 2—3-gig, szombat d. e. 9—11-gig. Dr. Kármay Ágost, ny. t. tan. VIII. tanterem.

24. *A növények mozgás szerveiről*: hetenként 1 óra, péntek d. u. 6—7-gig. *Ugyanaz*, ugyanott.

25. *Növénytani dolgozati gyakorlatok*: különösképp a kari hallgatókra s a magyar gyógyszerkönyvben előforduló növény-részekre (az idebe mint öt órási tantárgy bejegyzendő) főbb meghatározandó időben. *Ugyanaz*, a növénytani intézetben.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatt Budapest június 23. 10 ó. 50 p. d. e.

Érkezett, június 23. 11 ó. 53 p. d. e.

Aminiszterelnök Bácskában a szükséges intézkedéseket megtette, Löw viszályt Szegedről és jelentést tön. A déli varral való egyezséget a magyar kormány elodagta.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. június 23.

Lapunk előfizetőit tiszteltetjük, hogy előfizetéseiket a jövő negyedig, illetőleg félévre, mielőbb megújítani sziveskedjenek, mert a kiadóhivatal kénytelen lesz a késedelmestől kezdve a lap kiadását az előfizetés leírásával megszüntetni.

(Vasóink tapasztalhatták, hogy a szerkesztőség nem kimél áldozatot, újabb kitérő erő szerződésének utján, a lap tartalmasságának folytonos emelésére; a közönség eddig tanúsított lekötelező pártfogásától függ, hogy a megkezdett úton még itt se álljunk meg. Politikai elveit, a lap magatartását, a régi maradványok, de céljaink elérésére az eszközök javításában, nem ismerünk megálapodást.

Kiadóhivatal a lap kiállítása és pontos szétküldése érdekében szintén mindent elkövet s így méltán kéri előfizetőit, hogy a pontosságra, mivel a nélküli zavarok csakis ez utóbbi hiányából kikerülhetnek.

A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter a kolozsvári állami tanító- és tanító-nőképző igazgatóságába Bokros Elek h. ügyvéd s országos képviselőt rendes tagul nevezte ki.

- **Odry Lehel** ur tegnap a „Parlagi Janosi” czimű szerepében lépett föl másodszor mint vendég. Velünk együtt a közönség is sokkal inkább élvezte volna Odry ur énekét s játéka folyvást operákban, a minthogy tegnap daczára a kedvező időnek, csekélyebb számban jelent meg a közönség, mint az „Alarcos bála”. Indazonáltal Odry ur Parlagi Janosján is kegyesen mulatott a tegnapi közönség s különösen szép dalait tapsolta és újrátartta meg indyegyre, különösen a 2-ik felvonásban. Az e szereplő között különben a legelső helyre foglalta el Szentgyörgyi ur, kinek Bárdi ben úgy, mint a „Nagy Apóba” Peterdi, leltünőbb szerepei közé tartoznak: annyi kedve humort, annyi találó vonást az aggkor kedvelkedésének s általában annyi jellemzettséget, amennyit Szengyörgyi ur e szerepben fejt ki, ritkán látunk színházunknak többi elősírani tagjaitól. Kassai ur is eredeti alakot mutatott be az öreg nevelőben (Virág Máté). Balogh asszony szép népdalaival ma is sürű tapsot aratott, sőt egyik dalát megismétellettél. A többiek közül főleg említést érdemelnek E. Kvácsné (Széppatakiné) asszony és Hetényi ur (pékényi).

- **A nagyváradi** szinügyi bizottmány kikötöi közül kettő: Gyulokay Antal és Szalay uraknál tegnap megérkeztek s „Parlagi Janosi” áadását is végignézték a nyári színházban. Az jleli naponttal még két tag érkezett s ma

délben mindnyájan az intendáns ur vendégszerető asztalához hivatalosak, este pedig a nyári színházban kíváncsukra rendezett első előadást nézik meg, melyben az operai személyzet fogja magát bemutatni.

- **Öngyilkossági kísérlet.** Szász János, jelenleg alkalmazás nélküli pénzér, ma reggel 7 órakor a temetőben pisztolylövéssel véget akart vetni életének, még pedig — mint mondják — nem viszonzott szerelmi bu miatt; de a lövés nem volt halálos, mert csak a nyakot találta, még pedig a gégecső mellett furódott be. A szerencsétlent a rendőrség azonnal kórházba szállította.

- **A Sétatérén** nagyon kedves és változatos mulatságot rendez vasárnap (június 25-én) a sétatér-egylet a sétatér alapja javára. Az ünnepély reggel 6 órakor fogja kezdetét venni s az ügyes rendezők annyi mindenféle, érdekesebb-érdekesebb látványról gondoskodtak, hogy minden rangu s rendű ember fog a sok között a maga ízlése szerinti mulatságot találni. Tehát már e szempontból ajánljuk mindeneknek, hogy ne mulassza el egy jó napot töltöni el a szabadban s ezzel magának s családjának ugyszólvá egy kedves nyári kirándulást, a sétatér szépítési alapjának pedig jövedelmet szerezni. Különböző mulatságok sorozata im ez lesz: I. Délelőtt 6 órakor 3 tarack lövés jelzi az ünnepély kezdetét, 6—8 óráig Salamon János népezenekarának játéka mellett díszcsolnakázás a tavan, 8—10-gig együttes reggelizés a kioksznál. 11 órakor hangverseny a „Dalkör”, „Hilária” és „Polgári dalegyet” által. II. Délután 5 órakor verseny a májusfán; 4 órakor egyszerű léghajózás; 5 órakor a katonai zenekar kezd játszani és birok-verseny a tavan felállított állványon; 6 órakor nagy csolnakaverseny. 7 órakor gyorsfutók versenye; 8 1/2 órakor nagy tűzi- és vízijáték. Beléptidijak az egész napra; Személyjegy 20 kr. gyermekjegy 10 kr. család- és kocsi 1 frt.

- **B. Szabó Imre** urnak lapunk tegnapi számában jelzett jutalomjátékára (az „Alarcos bála”) nézve az a változás történt, hogy nem csütörtökre (jun. 29.), hanem már hétfőn (június 26-án) meglesz, még pedig Odry urral mint vendéggel René szerepében.

- **Gyergő-Szent-Miklósról** ismeretlen kéztől a következő táviratot kaptuk ma (jun. 23-án) d. e. 11 órakor: „Császár József szárbegyi jegyző s postamester elűnt; mindene lefoglalattott adósságai miatt. Posta-hivatalt veszély érheti, Barta.” Csak fenntartással közölhetjük e hirt, miután a táviratozó személye szerkesztőségünk előtt ismeretlen, de felhívjuk rá az illetékes postaigazgatóság figyelmét.

- **Erdélyi pincze-egyletünk** boraít Arnulf bajor herceg kezéhez vévén, gr. Teleki Gusztáv urhoz köszönet iratot intézett, melyből kiemeljük a következőket: Nagyon örvendtem e figyelemnek és fogadja szives köszönetem nyilvánítását azon biztosítással egyetemben, hogy gyakran és élénk gyönyörrel emlékezem meg az ön szép hazájában töltött napjairól. Meg vagyok győződve, hogy a bornyag tetszéssel fog találkozni s reményelem, hogy itt is érdemének megfelelően ismeretessé válik. Bár jelenleg tulajdon háztartásom nincs, később mégis alkalom fog nyúlni erdélyi bort rendelhetni, mely esetben fenntartom magamnak a pincze-egylet szives közvetítését igénybe venni. Fogadja a nagyon tisztelt gróf úr ez ötletről kiváló nagyrabecsülésem és tiszteletem érzelmeinek nyilvánítását, melyekkel maradok München, 1876. június 14 Arnulf, s. k. bajor herceg.

- **Az erdélyi földtehermentesítési** kötvényeknek az 1876-ik évi I-s felére meghatározott XXI-ik kisorsolása f. 6. június hó 30-án délelőtt 9 órakor az alólírt igazgatóság hivatalos helyiségeiben (Budavár magy. kir. belügy-miniszterium) nyilvánosan fog megtartatni. Mi is ezennel közhírré tétetik. Az erd. földtehermentesítési pénzalap magy. kir. igazgatóságától Budapest, 1876. június hó 20-án Hajós János, oszt. tanácsos.

- **Román Miron** g. keleti érsék és metropolita az erdélyi g. keleti papsághoz körlevelet intézett, melyben elrendeli, hogy br. Siaguna András volt érsék és metropolita halálának évfordulója e hó 20-án mindenütt isteni tisztelettel ünnepeltessék meg.

- **Öngyilkosságok** Fogarason rövid idő alatt három öngyilkosság fordult elő. Egy kereskedő 24 éves fia családi perpatvar miatt arsenikkal ölte meg magát; egy fiatal lakatos legény szívbe lőtt a fölötti szegényében, hogy órát lopott, egy 17 éves polgárlány pedig ismeretlen okból felakasztotta magát. És ugyanabban az időben, mikor temetésre tartott, ugyanabban az időben, mikor temetésre tartott, majdnem hasonló eset történt. Ugyanis egy kis pesztónkát, egy 12 éves oláh lánykát apró ruhá kimosása végett a patakra küldte gazdasszonya, azt mondva neki: „ha egy darab elvész a ruhákból, jobb lesz ha felkötöd magad.” A szegény lányka kezei közül csakugyan elusztott egy darab, mire kétségbeesve ment haza, egy „fáslí”-val felkötötte magát, de korán észrevették és megmentették.

- **Megjelent** és beküldetett szerkesztőségünkhez: „Az erd. Muzeumegylet évkönyve. VII. szám. Jelentés a kolozsvári m. kir.

tudomány-egyetem bör- és bujasenyvi kórodájának 1874—75 tanévi működéséről. Közli dr. Stern János egyetemi tanársegéd. Ára 70 kr. Nyom. Stein János.” A füzet egészen szakszerű s így első sorban a szakembereket érdekli; de a nagyközönség is igen tanulságos adatokat találhat e rendkívül nagy szorgalommal dolgozott s városunkra vonatkozólag első ilyenmű munkában, mely dícséretre válik szerzőjének. — „Szamosújvár sz. kir. város polgármestere Placsinár Dávidnak az 1876 évi febr. 12-én a városi közgyűlésben felolvasott évi jelentése Szamosújvár sz. kir. város közigazgatásáról 1875-ben”. Szamosújvárt a g. kath. egyházmegye nyomdájából. Ára? — Magyar nyelv-könyv. Népiskolák számára; írta Bökölly Géza I. füzet. Aradon. Kiadja Gyulai István.

- **Hunyadmegyében** a záporok, felhőszakadások napirenden vannak. F. hó 19-én azonban irtózatossabb zivatar buzdott át valamennyiül. A nagyági Érczhegység felett d. u. 2 órakor haragos sötét felhők kezdtek toronyosulni s 3 körül már borzasztó morajlás közt kelet irányban csakugy ontották az esőt. Déva megett az Erdőhátan óriási jégdarabok pusztítottak, de itt lenni is ropant kár támadt a hirtelen kiáradt vizektől. A Maros is több helyen átesapott. Keczelnél a vasuti és országuti hid is meg lett egy patak által rongálva. Vajha ez utolsó lajstroma volna a csapásoknak.

- **A Századok** június havi füzete megjelent, fölötté érdekessé tartalommal. E füzet közli azon nagytudomány értekezést, melyet Ipolyi Arnold püspök a műtörténelmi kiállításról írt, s melyet a lapok annak idején előre jeleztek. Ezen közel 5 ívre terjedő dolgozat első részletes ismertetése e nagybecsű kiállításnak. A tudós főpap a nevezetesebb tárgyakat chronologiai rendben ismerteti, és azután külön rovatok alatt szól a fegyverekről, ékszeréről, képekről, könyvekről s egyházművészeti tárgyakról Falke dolgozatát is több helyen igyekszik czáfolgatni. Egyik legérdekesebb része ezen becses dolgozatnak az, melyben a magyar és erdélyi őtvösművek és zománcművészet neveit s itt kiállított példányait írja le, részletesen és tanulságosan. A füzet első czikke egy nagyobb tanulmányt kezd meg Fraknoi Vilmostól: „Werbőczy István a mohácsi vész előtt”, melyben szerző, ki e korszakra vonatkozólag jelenleg első rangú tekintélyünk, több ismeretlen adatot is hoz fel. Deák Farkas a Báthori Gábor ellen 1610-ben intézett merénylet részleteire nézve hoz több érdekessé adatot. Az apróbb közlemények közt olvassuk Zsilinszky Mihály, egy a nemzeti muzeumban másolt okmányát, mely Caraffának Debreczenben elkövetett kegyetlenségeit sorolja fel. — A füzet végén közölve van Szabó Károly ismert felosztása az elveszett régibb magyar művekről.

- **Hősczigányok.** M.-Homoródon mult kedden a sátoros cigányok, kik ama vidéken utlevéllel fészerezve szabadon kóborolnak, egy ottani bérli lovainak farkát és sörényét levágták s azután ellillantak. A káros panaszára a rendőrség a kóborlókat üldözöbe vette s egy csapatot közülük el is fogott. A fogoly cigányok vasra verve szállítottak B.-Ujfalura a járásbíróshoz. Utközben azonban egy másik cigánycsapat megrohanta a díszes menetet, a kiserő rendőroket félig agyonverte, a foglyokat pedig kiszabadítá.

- **George Sand** öregkori arczképét közli a párisi „Illustration” legutóbbi száma, Nadar fényképe után. E kép mutatja, hogy a kor megfosztotta e lángelműjű nőt a szépség hatalmától, de meg hagyta, sőt kiemelte az arcvonásaiban a csaknem férfias erőlt. Haja gazdagon megmaradt, de megfehéült s fejét csipke kendő borítja. Nyugalom és erő párosulnak arczában. Ruhája fekete, nyakán és mellén egy-egy kis, egyszerű csokorkötéssel. Audbrand tárcsáiról, e képhez csatolt sorokban említi, hogy George Sandnak egyik legnagyobb erénye volt az irtalmasság. Legelső általalásától késő vénseégeig a szegények barátja volt. Mikor a latin nyelvet tanulta, először is e két szót fordította le magának: „Date elemosinam!” (Adjatok alalmazsnát.) S ő adott folyvást a szegényeknek. A kis csak öreg napjaiban ismerték, azok előtt megfoghatatlan volt, hogy e komoly asszony fiatal korában lovagolt, mint valami jockey, férfruhába öltözködött, szivarozott s egyedül járt a vendéglőkbe s mulatóhelyekre. Franciaország után, melyet mindig dicsegett, a szabadság után, melyet folyvást védelmezett s gyermekei után, kiket forrón szeretett, Nohant volt az ő szívének legkedvesebb. 1866-ban Antony környékén rendezett be magának lakást, de csak ideiglenesen. Nem sokára azt írta onnan egy barátjának, hogy Nohantba költözködjék. „Öt fogok élni, ott fogok álmodozni és írni és ott fejezem be életemet!” A mint írta úgy történt. Nohant volt neki az, a mi Voltairenek Ferney s Scott-Walternek Abotsford. Nohant-ban írta remekműveinek nagy részét, különösen a gyöngéd idylleket és megragadó meséket. Kis kastélyában sokszor eszébe jutottak Sainte-Beuve szép versei: „Naitre, vivre et mourir dans la même maison.” (Születni, élni és meghalni egy házban.) Ő azonban csak élt és meghalt ez egy házban. Sok érdekessé innak most a lapok fiatal korából, töb-

bi közt, hogy mint ismerkedett meg Chateaubriandtal, ki „Lélia” elolvasása után látni kívánta a mű szerzőjét. Bemutatták neki a költőnt. Csevegtek, beszélgettek és a találkozás után az öreg Chateaubriand azt mondta róla: „Ez a nő valóságos varázsló! annyira elragad, hogy szinte félék tőle!”

- **Nagy emberek a távolban.** Egy német lapnak azt írják Konstantinápolyból, hogy azok a török nagy emberek, kiket annyiszor emlegetnek, korántsem oly nagy emberek közölről. Hussein Avni pasa, a meggyilkolt hadügyminiszter, mindig felhasználta volna befolyását arra is, hogy a maga zsebéből tönje. Egy Azarian nevű örménnyel volt szövetségben, kinek minden jövedelmező vállalatot a kezére játszott. Nem rég hadügyminiszteri elődje szerződést kötött egy angol szállítótól negyvenezer darab tüzénnyártartóra, de midőn Hussein Avni jutott a miniszterségre, azonnal felbontotta ezt a szerződést és a szállítást Azarianra ruházta. Az ágyúvételeknél is maga félt hajlott a keze. Itt a volt szultán anyjával is egyetértett s együtt majdnem nyolcz millió forintot tettek félre. Rıza pasa, a volt hadügyminiszter, még derekabb ur volt, ki egy ázsiai hadcsapatnak évenként a legnagyobb pontossággal fizetett a szolgáit, migsem később küldt, hogy az a tizenötezer ember nem létezik. Nem hiába mondta már Sophokles: hogy pénzért sok mindent megtesznek az emberek.

- **Apró hírek.** József nádor százados emlékünnepe szept. 3-án lesz. A népünnep programjába fölvettek az ökörsütést s a tizakós bórdo megcsapolását. — A közoktatási tanács elnökevé valószínűleg Pauler Tivadart nevezik ki. — A berlini lófuttatások első napján a megnyitó verseny díját (1500 frt) a gr. Stáray „Csalogány”-a nyerte el. Emsben az odáérkezett Albrecht főherceget Vilmos császár fogadta az iudóházban. Ring Miksa ismert német regényíró szinpadra alkalmazza Jókai Miltonát. A darab még az idén színe kerül Berlinben. Budapestben kiűtött a kutya-ribillió az ebadó miatt. A mozgalom élén — mint mondják — Tavasz András áll, a nép barátja. Dóczy „Csók”-ját opera szövegűg dolgozzák át, melyhez Goldmark készíti a zenét s Bécsben kerül előadásra.

NYÁRI SZÍNHÁZ
II. bérlet
Kolozsvárt, szombat június 24-én 1876.

GILBERT
vagy
az igazi szerelem diadala.
Színmű 4 felvonásban. Godinet és Deslandes után.
A. B.

Kezdeté fél 8 órakor. Vége fél 10 után.

KÖZGAZDASÁG.
Kolozsvár város tűzrendészeti szabályrendelete.

E). Tűzvédelem.
(Vége.)
47. §.

Más községből segélyre sietett feoskendőket, szerkesztők stb. a hatóság a tűzvédelejtása után azonnal az illető tulajdonosokhoz díjmentesen visszaszállíthatatni tartozik.

48. §.
A rendőrség a tűzvédelejtása után azonnal a szükséges tanuk és szakértők kihallgatásával a tényálladékokat fölvenni s az égésnek okát leggondosabban fűrkészni tartozik, valamint köteles megállapítani azt is, nem fordult-e elő olyas valami, mi dícséretet, feddést vagy intézkedést kíván, nevezetesen, hogy az oltási és mentési munkálatok az igényeknek megfelelőek-e.

V. Büntetések.
49. §.

Azon tűzveszélyes cselekmények és mulasztások, melyeket a büntető törvény sújt, ennek alapján, az építészrendészeti szabályrendeletek által tiltottak pedig annak nyomán lesznek büntetendők.

50. §.
Oly tűzveszélyes cselekmények és mulasztások elkövetése, vagy könnyen gyuló anyagok kezelésére és raktározására nézve előírt óvintézkedések figyelmen kívül hagyása (3. §.), vagy a hatóság által a helyi viszonyok alapján tiltott cselekmények elkövetése (5. §.) 100 frt azaz: Egy száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel, fel nem hajthatás esetén 20 napra terjedhető fogságbüntetéssel lesz sújtandó.

51. §.
A jelen tűzrendészeti szabályrendelet ellen vétkező következőleg büntetettik:

I. 100 forintig terjedhető pénzbírsággal, illetőleg 20 napra terjedhető fogságbüntetéssel:

a) a háztulajdonos ki kéményét tisztán nem tartja (6. és 7. §.) és kéményseprő, ki munkáját jól nem végzi (8. §.);
b) ki tűzszolgálati kötelezettségét nem teljesíti (9. §.);

c) azon iparos, ki a 11. illetőleg 12. §-ban megszabott kötelezettségét nem teljesíti;
d) ki fogatával vizet nem hordat (17. §.);
e) ki a megszabott vízmennyiséget kátszen nem tartja (23. §.);
f) ki kútjának vagy víztartójának igénybe vételét megtagadja (24. §.);
g) a tűzoltási igazgatóság rendeletére vizet nem melegít (25. §.);
h) ki a megszabott oltó eszközöket nem tartja vagy használatra ki nem adja (27. 28. 29. 30. és 31. §.);
i) a ki a tűzoltási igazgatóság megbízottjaként szereplő kolozsvári önkéntes tűzoltó egylet vezénylő parancsnokának nem engedelmessékedik (36. §.);
k) ki jogtalanul tűzoltói vagy tűzszolgálati egyenruhát vagy jelvényt visel (37. §.);
l) ki a tűzvést tartamára kiszabott kötelezettségeket nem teljesíti (39. 40. 41. és 42. §.).

II. 300 frtig terjedő pénzbírsággal, illetőleg 60 napra terjedhető fogságbüntetéssel:

a) ki tűzet vesz észre s azt azonnal föl nem jelenti vagy jelenteti (38 §.);
b) ki telkén ki-bejárást nem enged, épülete s tetőzetelerontásának ellene szegül (44. §.).

52. §.
A befolyó büntetésépnz a „Tűzoltási alap” (19. §.) gyarapítására fordítatik.

53. §.
A jelen tűzrendészeti szabályrendelet alapján büntetendő kihágások felett első fokulag a rendőrség ítél.

54. §.
A rendőrség ítélete ellen a tanácshoz, ennek ítélete ellen a nmgu m. kir. belügyminiszteriumhoz lehet felfolyamodni.

Az első és második fokú hatóság ítéletének egybehangzása esetén további felfolyamodásnak nincs helye.

Erdélyi piacok árjegyzéke.

- **A gy.-felhővári** piac árai jun. 17-ről 1876. Egy hectoliter Tisztabuza 8 frt 60 kr, elegybuza 6 frt 30 kr, rozs 5 frt 50 kr, zab 4 frt 90 kr. 100 kgr. széna köve 4 frt — kr, kötetlen 3 frt 80 kr. alomszalma 1 frt 80 kr zsupszalma 2 ft 50 kr. Egy liter borsó 24 kr. lenese 24 kr, paszuly 10 kr. Egy liter konyhate 16 kr. Egy kgr. marhahus 38. Egy köbméter fa 3 frt — kr, egy hectoliter pityóka 1 forint 20 krajczár, egy kgr. disznózsír 96 kr szinzsír — frt — kr. Bors 1 frt 16 kr. hagyma 11 kr, fokhagyma 13 kr.

- **A sz.-ujvári** piac árai 1876 június 19-ről. 1 hectoliter tisztabuza 8 frt 75, kr, rozs 4 frt 55 kr, törökbuza 3 frt — kr, elegybuza 4 frt 80 kr, zab 3 frt — kr, árpa — frt — kr, 100 kilogram széna köve 3 frt — kr, kötetlen 3 frt — kr, alomszalma — frt 75 kr, zsupszalma 1 frt 50 kr, egy köbméter fa kemény 4 frt — kr, lágy 3 frt 10 kr, egy kilogram marhahus 34 kr, konyhalisz 18 kr, rizs 36 kr, egy liter gyöngykása 21 kr, borsó 8 kr, lenese 8 kr, paszuly 8 kr, köles 15 kr, pohánka 15 kr, egy hectoliter burgonya 1 frt 80 kr, 1 kg. savanyu káposzta 21 kr, só 8 kr, disznózsír 1 frt 5 kr Bors 1 frt 5, hagyma 7 kr, fokhagyma 16 kr.

- **A Sz.-régeni** piac árai jun. 15-ről, egy hectoliter Tisztabuza 6 frt 67 kr, rozs 4 frt 35 kr, elegybuza 5 frt 34 kr, zab 2 frt 80 kr, 100 kilo széna 2 frt — kr, alomszalma 80 kr, zsupszalma — kr, egy köbméter fa 2 frt, 30 marhahus 28 kr, konyhalisz 9 kr, egy liter borsó 18 kr, lenese 16 kr, paszuly 6 kr, egy hectoliter burgonya 1 frt 50 kr, egy kilo disznózsír 1 30 kr, hagyma 5 kr, fokhagyma 25 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Június 22-én 5% Metaliques 66,95 frt, Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 70,25 frt. 1860 iki államkölcsön 110,80 Bankrésztvények 8,54 Hitelrészvények 150.— London 120,75 Ezüst 10180 Cs. kir. arany 5,79 — Napoléon'dor 9,61 1/2 100 mark német értéki 59,30
Urbéri kötvények: Magyarországi 75,25 Temesi 73,50. Erdélyi 73,50. Horvátországi —.—.

Feladat szerkesztő: Kékény Károly

Van szerencsém a n. é. t. cz. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint Kolozsvárt a
Csapó Sándor ezégnél

egy vasbutor raktárt

állítottam, hol is gyártmányaim a legjutányosabb árak mellett nagy kiválasztásban kaphatók.

Bécs, 1876. január hó.

Kitschelt Ágoston örökösei, a bécsi, londoni, párisi és müncheni kiállításokon 23 kitüntetésben részesült vasbutor gyáros és cs. k. udvari kiállító.

$(1-3)$

(3—3)

(2-3)

 $(\delta - \delta^*)$ [illegible]

Wakkereskeeds! Leszálitionárak!